

Høringsuttalelse - forslag om endringer i ekteskapsloven mv. - Felles ekteskapslov for likekjønnede og ulikekjønnede par

Norges Kristne Råd (NKR) har fra Barne- og likestillingsdepartementet mottatt ”**Høring - forslag om endringer i ekteskapsloven mv. - Felles ekteskapslov for likekjønnede og ulikekjønnede par**”.

Styret for NKR vil i den forbindelse uttale følgende:

Hovedsynspunkt:

Som kirker i Norge tilknyttet Norges kristne råd er det vår felles oppfatning at ekteskap som en ordning i samfunnet er et forpliktende og bindende forhold mellom en kvinne og en mann. Vi vil fremheve at ekteskap mellom en kvinne og en mann har en sentral og grundig teologisk og moralsk begrunnelse i den kirkelige lære og tradisjon. Ekteskap mellom en mann og en kvinne har gjennom årtusener vært et vesentlig trekk i vårt og de fleste nasjonale samfunns kultur.

Vi anerkjenner samfunnets behov for å gi homofile par mulighet til gode juridiske rammer for sitt samliv. Det er imidlertid uheldig og unødvendig at dette gjøres på en måte som innebærer en grunnleggende endring i forståelsen av hva ekteskap er.

Vårt syn på det framlagte lovforslag gjelder i hovedsak fire forhold:

1. Definisjon og forståelse av ekteskap

Selv om det er noe ulike tradisjoner og ordninger i våre kirker når det gjelder blant annet inngåelse av ekteskap, og hvordan ekteskapet begrunnes, er det vi her peker på et så grunnleggende felles trekk at vi vil framheve dette i vårt felles høringssvar. I kirkenes egne høringssvar gjøres det mer utførlig rede for hvordan ekteskapets særstilling begrunnes og utformes. Men det vil gå tydelig fram at det ikke i noen av våre medlemskirker eller i noen del av våre kirkers historie, når en ser bort fra Vennenes Samfunn, Kvekerne, har vært en annen oppfatning av ekteskap enn at det er et ordnet forhold mellom en kvinne og en mann.

Ekteskap som en ramme for et samliv mellom en kvinne og en mann er en ordning som skal gi trygghet, hjelp til å leve trofast sammen i gode og onde dager, og som skal være et vern for den som måtte være den svake part. Det skal ikke bare være en institusjonell ramme om de to som har inngått ekteskap. Ekteskap skal ikke minst være en ramme for barn som kommer til og som trenger omsorg, støtte og tilhørighet på sin vei mot et voksent, selvstendig liv. Denne institusjonelle ramme bør være tydelig og klart ordnet. Når det er staten som legger de juridiske rammer for ekteskap, bør heller ikke staten skape grunnleggende uklarhet om hva ekteskap er.

Vårt felles syn på viktigheten av å videreføre ekteskap som et ordnet samliv mellom en mann og en kvinne, henger også sammen med at dette er en felles sak i vår kulturtradisjon i vid forstand. Vi vil fraråde regjeringen mot å fremme dette lovforslag og dermed skape en grunnleggende uklarhet ved å innføre en så dyptgripende endring i forståelsen av hva ekteskapet er.

Ekteskapet er en svært vesentlig institusjon i et samfunn. Det bør derfor legges til rette for at ekteskap i den mening vi har pekt på gis vilkår og rammer som gjør det mulig å videreføre ekteskapet med det sentrale formål det har i vårt samfunn.

2. Om statens ordninger for samliv mellom mennesker av samme kjønn

Det er viktig at staten legger forholdene til rette for ulike grupper i samfunnet, selv om de er tallmessig små. Vi mener det er statens oppgave å legge til rette for at to mennesker av samme kjønn som ønsker å leve sammen, kan gjøre det innenfor tjenlige ordninger og gode juridiske rammer. Dette gjelder ordninger som sikrer deres rettigheter i forhold til hverandre, samt de rettigheter eventuelt involverte barn trenger. Dette er ordninger som skal bidra til stabilitet og vern om dem som måtte være den svake part.

Selv om det er stor uenighet i samfunnet og ikke minst i våre kirker om den moralske vurderingen av homofilt samliv, vil vi anerkjenne at staten legger til rette for at homofile gis muligheter til å leve i ordnede og stabile relasjoner med hverandre. Det har skjedd gjennom den partnerskapsloven vi nå har. Selv om det har vært ulike oppfatning om den, vil vi sammen anse den som en mer adekvat måte å legge til rette for gode ordninger for homofilt samliv ved å videreutvikle denne enn å endre gjeldende ekteskapslov i tråd med det fremlagte utkast til ny ekteskapslov.

Et ekteskap mellom en mann og en kvinne har en historisk, prinsipiell og praktisk begrunnelse som i utgangspunktet (tross unntak) er en annen enn begrunnelsen for et ordnet homofilt samliv. Det er derfor mest sakssvarende å lage separate juridiske ordninger. Dette kan skje uten at det med rimelighet kan sies at det er tale om en diskriminering, slik departementet også i sitt høringsnotat konstaterer. Dette er selvsagt avhengig av hvilke juridiske rettigheter som gis til par av samme kjønn.

I denne forbindelse vil vi peke på at det er et svært begrenset tall inngåtte partnerskap i Norge. I følge Statistisk årbok 2006 er det inngått 1808 partnerskap etter at loven om partnerskap ble innført. Det er derfor med stor undring vi ser at regjeringen finner det adekvat å endre hele ekteskapslovgivningen drastisk som gjelder de aller fleste av befolkningen for å gi denne gruppen gode og rettferdige vilkår i forhold til deres samlivsform. Det kan tyde på at det ikke er å ordne den ene eller andre side ved deres samliv som er det primære mål med forslaget, men en mer ideologisk innfallsvinkel til tematikken.

3. Hensynet til barna

Departementet legger i sitt høringsnotat stor vekt på barns behov for trygge og forutsigbare rammer. Det er et anliggende vi deler. Vi mener at det ikke er påtvingende nødvendig av hensyn til verken de barna som vokser opp med likekjønnede par eller hensyn til barn generelt å omdefinere hva et ekteskap er.

Vi er også sterkt kritiske til å endre bioteknologiloven slik at lesbiske kvinner i ekteskap gis rett til assistert befruktning ved sæddonasjon på linje med gifte heterofile kvinner. Ved å gjøre dette institusjonaliserer man en ordning som i utgangspunktet er tenkt som en unntaksordning innenfor rammen av et forhold der befruktning av medisinske grunner ikke kan finne sted, til et forhold der befruktning er en naturgitt umulighet. Dette er å trekke likestillingsargumentet for langt.

Hensynet til barns beste og hensynet til hva man vet om adoptivbarn og identitet, tilsier en varsomhet. Vi mener det er uheldig at dette spørsmålet behandles opp mot en endring i ekteskapsloven. Spørsmålet burde vært gjenstand for bredere utredning, ikke bare fra en bioteknologisk tilnærming.

Departementets påstår i høringsnotatets avsnitt 4.4.1: ”Det er ingen forskjell mellom barn oppvokst i likekjønnspar og barn som har vokst opp i heterofile familier. Samtidig sies det at der ”er lite forskning i Norge om barn som vokser opp i likekjønnspar, og den forskningen som er gjort, er i hovedsak utført av hovedfagsstudenter. Det samme er tilfellet i Sverige. Der ble det forsket på feltet i forbindelse med utredningen **Barn i homoseksuelle familjer 2001.**” Denne utredninga baserer seg i alt vesentlig på de norske hovedfagsoppgavene.

Dersom vi vet så lite som dette kan tyde på, bør vi være varsomme med å ta beslutninger som kan ha så vidtrekkende konsekvenser for den svakeste part. Dette gjelder både spørsmålet om assistert befruktning ved sæddonasjon og generell adopsjonsrett for homofile par. At enkelte barn av ulike grunner må vokse opp uten å kjenne en eller begge sine biologiske foreldre må vi leve med. Det er ikke ønskelig at samfunnet skal bidra til å øke antall barn som opplever dette og sette dette i system.

Vi vil presisere at vi ikke under noen omstendighet på generell basis trekker homofiles og lesbiskes omsorgsevne i tvil.

4. Om arbeidet med loven og høringen

Regjeringens arbeid med å endre ekteskapslovgivningen i Norge rokker ved grunnleggende tradisjoner og oppfatninger om hva ekteskap er i vårt samfunn. Vi har vanskelig for å se at det forslag som nå fremmes, er underlagt en så bred og grundig arbeidsprosess at det kan framstå som velbegrunnet. Det gjelder både de prinsipielle og de praktiske sider ved dette forslaget.

Kirkenes rolle i ekteskapsinngåelsen, også med offisiell juridisk vigselfrett, viser at dette er et område hvor kirkene og spesielt Den norske kirke (på grunn av sin historie og omfang) har spilt en stor rolle her i landet. Det gjelder både definisjon og tilrettelegging av ekteskap som samfunnsinstitusjon. I mange land er det slik, i noen er enda til ekteskapsinngåelse utelukkende knyttet til religiøse institusjoner. Det er på denne bakgrunn helt uforståelig og svært uheldig at vi som kirker eller andre trossamfunn ikke er trukket mer aktivt med i forarbeidet til en så omfattende og drastisk forandring av et sentralt livsområde for vårt samfunn og våre medlemmer.

Invitasjonen fra departementet til å delta i en referansegruppe i forarbeidet med lovforslaget har heller gjort dette forhold verre. Der har en i stedet for å bli spurt om hva en mener og står for, bare fått sporadisk informasjon om hva regjeringen ønsker å legge opp til. Dette oppfattes som et forsøk på å forhindre at kritiske synspunkter blir brakt inn i arbeidet med loven i de avgjørende faser av arbeidet. Dette oppfatter vi som et mønster i arbeidet med denne saken. Det har skjedd uten en bred demokratisk prosess i vårt samfunn som ville svare til sakens svært omfattende og grunnleggende karakter for vår kultur og vårt samfunn. Det mest naturlige i vår statsskikk ville vært at et så omfattende og så gjennomgripende saksforhold som ekteskapslovgivningen ble bearbeidet av en bredt sammensatt kommisjon og så drøftet på bakgrunn av deres utredning.

Vi beklager at våre kirker med noen unntak i utgangspunktet ikke ble satt opp som høringsinstanser, dette på tross av at listen over høringsinstanser var lang. Vi er urolige for at dette er et uttrykk for at regjeringen ikke har villet ta motargumenter seriøst inn i sitt arbeid.

Vi oppfatter framgangsmåten som udemokratisk, og ser de forhold vi her har nevnt som mangler ved arbeidet med og begrunnelse for lovforslag på et så sentralt livsområde.

5. Tros- og livssynssamfunnenes rolle ved ekteskapsinngåelse

Vi anser det som selvsagt at kirkene selv må avgjøre hva slags type ekteskapsinngåelse de kan og skal medvirke til. En endring av ekteskapsloven i tråd med det framlagte forslag vil bidra til en forsterket debatt om det er hensiktsmessig for trossamfunn å ha en rolle i forhold til den sivilrettslige siden av en ekteskapsinngåelse.